

Halfjaarrapportage juni 2010 – maart 2011 College financieel toezicht voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Algemeen

Het financieel toezicht na 10 oktober 2010

Sinds 10 oktober 2010 heeft het Koninkrijk der Nederlanden een nieuwe staatkundige structuur. Het Land Nederlandse Antillen is opgehouden te bestaan en de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) zijn opgenomen als openbaar lichaam van Nederland. De eilanden Curaçao en Sint Maarten hebben de status van land binnen het Koninkrijk gekregen.

Voor het College financieel toezicht (Cft) betekent dit dat waar voorheen de zes College leden gezamenlijk besluiten namen over alle zes entiteiten, is er nu sprake van een verdeling tussen enerzijds Cft BES en anderzijds Cft Curaçao en Sint Maarten. De Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) vormt de basis voor de uitoefening van het financieel toezicht. Het toezicht na 10-10-10 wijkt op een belangrijk punt af van het toezicht vóór de staatkundige vernieuwing, dat op basis van het Besluit tijdelijk financieel toezicht BES werd uitgevoerd. Tot 10-10-10 voerde het Cft het toezicht op de BES onafhankelijk uit in opdracht van de Rijksministerraad. Door de opname van de BES-eilanden als openbare lichamen in het Nederlandse staatsbestel, vallen de eilanden en daarmee ook het Cft sindsdien onder de ministeriële verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Artikel 4 lid 2 van de FinBES bepaalt dat het Cft eens per halfjaar schriftelijk verantwoording aflegt over zijn werkzaamheden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie. In mei 2010 heeft het Cft zijn laatste halfjaarrapportage aangeboden, over de periode september 2009 tot en met mei 2010. De voorliggende rapportage heeft betrekking op de periode juni 2010 tot en met maart 2011.

De rapportage behandelt in het eerste deel de begrotingen van de openbare lichamen. Er wordt gerapporteerd over de begrotingsuitvoering 2010 en de totstandkoming van de begroting 2011. Ook wordt aandacht besteedt aan de jaarrekeningen van de openbare lichamen. Het tweede deel van de rapportage is gericht op het financieel beheer. Daarbij worden enkele onderwerpen zoals het personeelsbeheer, de doeluitkering sociaal vangnet en financieel beheer en Corporate Governance besproken. In deze rapportage besteedt tot slot ook aandacht aan de betalingsachterstanden en de werkgroep "Financiële Afhandeling Overgangssituatie BES (FAOBES)".

A. Openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Begroting BES

Hieronder wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de begrotingen van de drie openbare lichamen. Daarbij passeren zowel de uitvoering van de begroting 2010 als de voorbereiding van de begroting 2011 de revue. Tevens wordt een doorkijk gegeven naar het proces met betrekking tot de totstandkoming van de begroting 2012.

Begroting 2010

De begroting 2010 betrof de derde opeenvolgende begroting die tot stand is komen onder het financiële toezicht van het Cft. De begroting 2010 was tevens de laatste begroting van de openbare lichamen waarbij nog een tekort was toegestaan. De toegestane tekortreeks had betrekking op de periode 1 januari 2008 tot en met 9 oktober 2010.

Gedurende de uitvoering van de begroting 2010, hebben de drie openbare lichamen eens per kwartaal gerapporteerd over de uitvoering van de begroting en zijn er voorstellen tot wijziging van de begroting ingediend.

De transitie op 10 oktober 2010 van eilandgebied naar openbaar lichaam, heeft ertoe geleid dat de uitvoering van de begroting in 2010 is opgesplitst in een deel dat betrekking heeft op de periode voorafgaand aan de transitiedatum en een deel dat betrekking heeft op de periode ná de transitiedatum. Vanwege de drukte bij de openbare lichamen met de voorbereidingen van de begrotingen 2011 (de eerste begrotingen die geen tekorten mogen vertonen) is in gezamenlijk overleg besloten de derde uitvoeringsrapportage 2010 als een zogenaamde 'lightversie' op te stellen. In de jaarrekening over 2010 zal het totale beeld over 2010 worden gepresenteerd, inclusief de begrotingsmutaties als gevolg van de overgang van eiland- naar rijkstaken. De openbare lichamen gaven tijdens het periodieke bezoek van het Cft afgelopen februari aan op schema te liggen voor het tijdig aanleveren van de jaarrekening 2010. Intussen heeft Bonaire aangegeven enkele weken vertraging te verwachten als gevolg van de late aanlevering van gegevens van derden.

Het wordt steeds meer duidelijk dat, door het teruglopen van het toegestane tekort naar nul in de periode 2008-2010, de openbare lichamen het moeilijk hebben de begroting sluitend te krijgen. Steeds meer wordt gepleit voor een (forse) gewenste verhoging van de vrije uitkering. Vooral Bonaire heeft moeite gehad om de begroting 2010 sluitend (inclusief het toelaatbare tekort) te krijgen. De begroting bestaat voor het overgrote deel uit uitgaven ten behoeve van salarissen en subsidies. Deze laatste categorie wordt vervolgens weer voor een groot deel benut voor salarissen van werknemers van de gesubsidieerde instellingen. Subsidies worden weliswaar steeds maar voor één jaar verstrekt, het is echter niet altijd mogelijk om van het ene op het andere jaar te stoppen met het verstrekken van subsidies.

Het Cft ziet VT nog steeds als een geschikt en noodzakelijk instrument om gezamenlijk met het openbaar lichaam Bonaire de gerealiseerde verbeteringen op het gebied van o.a. subsidies te borgen en verder uit te bouwen. Hierbij wordt bovenal gestreefd naar het intern borgen van kwaliteit en rechtmatigheid bij het openbaar lichaam en wordt een structurele verbetering op Bonaire gerealiseerd, zonder dat deze wegvalt zodra het VT is beëindigd. Op basis hiervan heeft het Cft op 17 januari 2011 de minister van BZK verzocht om het VT op inkomensoverdrachten met een jaar te verlengen, tot eind 2011.

Dat de flexibiliteit in de begroting van Bonaire beperkt is, blijkt ook uit het feit dat men de begroting meerjarig sluitend heeft gekregen via het opvoeren van enkele taakstellende bezuinigingen, één op personeel, één op gezondheidszorg en een generieke taakstelling, deze bedragen samen circa ANG 7 miljoen. Het Cft heeft in zijn advisering met betrekking tot de totstandkoming van de begroting 2010, duidelijk gemaakt dat begroten een kwestie van keuzes maken is en dat het opleggen van taakstellingen zonder beleidswijzigingen niet de juiste wijze van het sluitend maken van begrotingen is. Het Cft heeft erop aangedrongen om de taakstellingen met concrete maatregelen, besluiten en keuzes in te vullen. Zolang daar geen sprake van is, worden mutaties op het gebied van personeel (behoudens die wettelijk verplicht zijn) niet gehonoreerd. Tevens was het niet toegestaan om nieuwe meerjarige verplichtingen (behoudens die wettelijk verplicht zijn) aan te gaan. De taakstelling op personeel is concreet ingevuld en daarmee is de stop op personeelsmutaties opgeheven. Onder de voorwaarde van een concrete invulling van de personeelstaakstelling, heeft het Cft de begroting voor het jaar 2010 vervolgens goedgekeurd.

De taakstellende bezuiniging op gezondheidszorg is opgeheven vanwege enerzijds het feit dat dit budgettaire gezien niet meer noodzakelijk was (door het ontstaan van extra begrotingsruimte als gevolg van meevallers en extra belastingsinkomsten) en anderzijds omdat Nederland in het kader van de transitie per 10 oktober 2010 de gezondheidszorg als rijkstaak heeft overgenomen.

De generieke taakstelling had betrekking op de jaren na 2010, waardoor het Cft geen goedkeuring voor de meerjarencijfers uit de begroting 2010 kon geven. Bonaire heeft intussen gewerkt aan een inventarisatie van mogelijke maatregelen om de generieke taakstelling concreet in te vullen. De wijze waarop Bonaire dit heeft opgepakt, heeft het Cft doen besluiten om de beperking op het aangaan van nieuwe wettelijke verplichtingen voorlopig op te heffen. Aangezien de tijdige implementatie van de

maatregelen van het grootst mogelijke belang is en gezien de overige risico's die het Cft ziet in de begroting van Bonaire, heeft het College met Bonaire afgesproken dat Bonaire maandelijks zal rapporteren omtrent de voortgang in de begrotingsuitvoering in het algemeen en de voortgang in de uitwerking en implementatie van de maatregelen in het bijzonder. Uit deze rapportages blijkt dat een deel van de maatregelen inmiddels is gerealiseerd en dat een deel van de maatregelen voornamelijk nog onafgeerd is, dan wel nog nader moeten worden ingevuld. Dit laatste houdt verband met de nog lopende discussie over de hoogte van de vrije uitkering.

Saba en Sint Eustatius hebben minder moeite gehad hun begroting voor 2010 (en de meerjarige doorwerking ervan) sluitend te maken. Zowel Saba als Sint Eustatius hebben nieuwe inkomstenbronnen aangeboord, zoals het heffen van een vergoeding voor het verzamelen van huisvuil (Saba) en het invoeren van een nieuwe retributieverordening (Sint Eustatius). Hierdoor kon de begroting van beide voormalig eilandgebieden hoger worden vastgesteld dan op basis van de Kaderbrief was bepaald.

Ook Bonaire heeft nieuwe inkomstenbronnen geïntroduceerd om de begroting sluitend te maken. Een voorbeeld is het heffen van een vast bedrag per cruiseboot-toerist die het eiland bezoekt. Ook zijn de grondwaarden m.b.t. erfpacht naar boven bijgesteld. Daarmee hebben de openbare lichamen nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden aan de inkomstenkant om de begroting sluitend te maken en niet louter naar het verlagen van de uitgaven.

Uit de onlangs ingediende rapportages tot en met het vierde kwartaal 2010, kan niet voldoende worden opgemaakt wat het te verwachten eindresultaat van de openbare lichamen over het jaar 2010 is. De openbare lichamen geven aan dat door het nieuwe staatkundige bestel (met velerlei verschuivingen van kosten) nog geen definitieve balans kon worden opgemaakt van het resultaat ultimo 2010. Bepaalde facturen en afrekeningen moeten nog verwerkt worden. De (concept) jaarrekening over 2010 (ultimo augustus 2011) zal enerzijds inzicht moeten geven in het behaalde resultaat over de periode van 1 januari tot en met 9 oktober van het oude eilandgebied Bonaire en anderzijds in het behaalde resultaat over de periode van 10 oktober tot en met 31 december van het nieuwe openbare lichaam. Tevens zal de jaarrekening inzicht moeten geven in de eindbalans van het eilandgebied Bonaire per 9 oktober 2010 en de beginbalans per 10 oktober van het openbaar lichaam. Het is Bonaire niet gelukt om in de jaarrekening onderscheid te maken tussen de periode van 1 januari tot en met 9 oktober en periode van 10 oktober tot en met 31 december. Dit bleek zowel technisch als qua tijd en capaciteit niet haalbaar.

Bonaire geeft in haar laatste kwartaalrapportage geen richting aan met betrekking tot het resultaat ultimo 2010. Het Cft heeft in zijn reactie richting Bonaire aangegeven te begrijpen dat als gevolg van de transitie per 10 oktober 2010 nog niet alle boekingen zijn verwerkt, maar had toch gehoopt alvast enig inzicht in een voorlopig resultaat te kunnen krijgen. Bonaire wacht op de jaarrekening 2010 voor het resultaat van ultimo 2010. Het Cft heeft daarom Bonaire, maar ook Saba en Sint Eustatius, voor de toekomst verzocht om in de uitvoeringsrapportages het te verwachten eindresultaat voor het betreffende jaar op te nemen, al dan niet met de nodige voorbehouden. Medio februari is met alle openbare lichamen afgesproken dat er, in aanvulling op de reguliere en wettelijk vastgelegde kwartaalrapportages, vanaf juli 2011 maandrappportages zullen worden opgeleverd die Bonaire in samenspraak met Saba en Sint Eustatius zal ontwikkelen, rekening houdend met de liquiditeitsbeheersing. Dit voorstel zal op korte termijn met het Cft worden besproken en in gezamenlijk overleg zal tot één uniforme maandrappportage-methodiek worden besloten. Richting de openbare lichamen heeft het Cft meermalen aangegeven dat deze rapportages primair dienen ter ondersteuning van het bestuurscollege, zodat deze indien noodzakelijk kan bijsturen. Tevens dwingt het de financiële administratie op orde te hebben en te houden. Alleen dan kan een maand- of kwartaalrapportage waardevolle (juiste, betrouwbare en volledige) gegevens bevatten.

Sint Eustatius geeft in haar (ambtelijke) rapportage over het vierde kwartaal 2010 aan, in termen van baten en lasten, een tentatief overschot van ANG 1,6 miljoen te verwachten. Op een begroting van bijna ANG 33 miljoen betekent dit een meevaller van circa 5%. In de rapportage tot en met het derde kwartaal 2010 gaf Sint Eustatius nog aan een negatief resultaat van circa ANG 1,3 miljoen te

verwachten. Ook Sint Eustatius geeft aan dat als gevolg van de transitie bepaalde baten nog moeten worden verrekend met de lasten om een eerlijke vergelijking met het begrote bedrag te kunnen maken. In de jaarrekening zal het uiteindelijke resultaat worden opgenomen.

Voor Saba geldt hetzelfde beeld als voor beide andere openbare lichamen. Uit de cijfers tot en met het vierde kwartaal 2010 blijkt, dat per saldo een tekort wordt voorzien van circa ANG 1,3 miljoen, maar dat nog velerlei mutaties worden verwacht die pas in de jaarrekening over 2010 zichtbaar zullen worden. Aangezien een onderbouwing en toelichting op de onderliggende posten ontbreekt, is dit resultaat nog niet op waarde te schatten. Het Cft heeft Saba verzocht deze toelichting in het vervolg wel in haar rapportages op te nemen.

Begroting 2011

De begrotingen 2011 van de openbare lichamen betreffen bijzondere begrotingen. Zo is het de eerste begroting van de openbare lichamen binnen het Nederlandse staatsbestel. Hierdoor is de begroting anders van opzet dan voorgaande begrotingen. Zo is als gevolg van de overeengekomen taakverdeling na 10 oktober 2010 tussen de openbare lichamen en Nederland, de omvang van de begrotingen substantieel kleiner geworden. Nederland is verantwoordelijk geworden voor een flink deel van de taken waarvoor het voormalige eilandgebied of het Land voorheen verantwoordelijk was, zoals openbare veiligheid, gezondheidszorg, onderstandverlening en onderwijs. De uitgaven voor deze beleidsterreinen staan niet langer op de begrotingen van de openbare lichamen, waardoor de begrotingen grosso modo zijn gehalveerd. Tegelijkertijd vloeit met ingang van 2011 een groot aantal inkomstenbronnen rechtstreeks in de schatkist van het Rijk. De goedgekeurde begroting Bonaire bedraagt ruim \$ 49,4 miljoen, de begroting van Sint Eustatius ruim \$ 12,4 miljoen en Saba heeft een begroting van bijna \$ 7,3 miljoen.

Overzicht begroting 2010, 2011 en Toegestaan tekort 2010 en Vrije uitkering 2011:

Bedragen in 1.000 USD	Goedgekeurde Begroting Bonaire 2010	Goedgekeurde Begroting Bonaire 2011	Goedgekeurde Begroting Statia 2010	Goedgekeurde Begroting Statia 2011	Goedgekeurde Begroting Saba 2010	Goedgekeurde Begroting Saba 2011
HF 0 t/m 9	66.062	32.597	17.273	5.066	19.922	2.005
Toegestaan tekort	3.170	-	926	-	821	-
Vrije uitkering	-	16.872	-	7.430	-	5.251
	<u>69.232</u>	<u>49.469</u>	<u>18.199</u>	<u>12.496</u>	<u>20.743</u>	<u>7.256</u>

Vanuit Nederland zal jaarlijks een bedrag in de vorm van een Vrije Uitkering aan de openbare lichamen worden verstrekt die door de betreffende eilanden naar eigen inzicht kan worden besteed. Ook is bepaald dat er een einde komt aan de middelen voor het Sociaal Economisch Initiatief (SEI) en Institutionele Versterking Bestuurskracht (IVB) en dat het Solidariteitsfonds wordt opgeheven. Al met al leiden deze maatregelen tot grote veranderingen in de begroting. Tot slot is per 1 januari 2011 de Amerikaanse dollar als munteenheid geïntroduceerd en overeenkomstig in de begroting verwerkt. Aangezien de Amerikaanse dollar en de Antilliaanse gulden in een vaste koers aan elkaar gekoppeld zijn is dit voor de begroting een relatief eenvoudige exercitie geweest.

De begrotingen 2011 zijn de eerste begrotingen onder het toezicht door het Cft, die geen tekorten meer mogen vertonen. In artikel 17, lid 5 van het Besluit tijdelijk financieel toezicht BES, is vastgelegd dat het de eilandgebieden was toegestaan om in de periode 2008-2010 een tekort op de gewone dienst te hebben, dat via een vooraf overeengekomen ritme diende af te nemen. De financiering van deze tekorten heeft Nederland in principe op zich genomen. De begroting 2010 was daarmee de laatste

begroting die nog een tekort op de gewone dienst mocht vertonen. Door Nederland is het tekort over het jaar 2008 reeds kwijtgescholden, omdat door de openbare lichamen aan de daartoe overeengekomen voorwaarden is voldaan. Voor de jaren 2009 en 2010 dient dit nog te gebeuren. Na de vaststelling van de betreffende jaarrekeningen, kan worden getoetst of aan alle voorwaarden is voldaan om ook de resterende jaren van de tekortreeks kwijt te schelden. Het Cft wacht op de gecontroleerde jaarrekening 2009 en 2010 om dit in een keer af te handelen.

De staatkundige hervorming is een ingewikkeld en uniek proces. Hierdoor kunnen in de komende periode naar alle waarschijnlijkheid nog zaken aan het licht komen die in een eerder stadium niet naar voren zijn gekomen. Om dit zo goed mogelijk in kaart te kunnen brengen heeft het Cft de openbare lichamen verzocht om vanaf medio 2011 maandelijks voortgangsrapportages aan te leveren. Niet alleen blijft hierdoor de dialoog met het Cft in stand, maar de rapportages functioneren ook bij uitstek als sturingsinstrument voor de betreffende openbare lichamen. Ook voor wat de vormvereisten van de begroting betreft, is 2011 een overgangsjaar. Vanaf de begroting 2012 dient deze te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording BES (BBV-BES).

Op basis van de toetsing van de conceptbegrotingen 2011 aan de criteria in artikelen 11, 13, 15 en 19 van de Wet FinBES, en rekening houdend met het feit dat er sprake was van een aanlooptraject, heeft het Cft onder voorbehoud een voorzichtig positief oordeel afgegeven over de begrotingen voor het jaar 2011. Het voorbehoud heeft betrekking op eventuele afwijkende budgettaire gevolgen van de transitie die in een later stadium nog naar voren kunnen komen. In dat geval dient dit alsnog, via een begrotingswijziging, in de begroting 2011 te worden verwerkt.

De minister van BZK heeft, rekening houdend met het advies en het voorbehoud van het Cft, de begrotingen 2011 van de drie openbare lichamen op 28 februari 2011 goedgekeurd. Artikel 19 van de Wet FinBES schrijft voor dat het bestuurscollege de door hen vastgestelde begroting, door tussenkomst van het Cft, uiterlijk 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar ter goedkeuring aan de minister van BZK dient voor te leggen. De datum van 15 november is weliswaar niet gehaald, maar gezien het feit dat het een overgangsjaar van eilandgebied naar openbaar lichaam betreft, is door het Cft en BZK besloten pragmatisch hiermee om te gaan.

Zoals eerder in deze rapportage is aangegeven, komt naar voren dat de openbare lichamen moeite hebben om hun begroting sluitend te krijgen. De openbare lichamen wijten dit aan een in hun ogen te lage vrije uitkering.

Jaarrekening BES

Het natuurlijke sluitstuk van de begrotingscyclus betreft de verantwoording via de jaarrekening. In het verleden was op dit gebied bij de BES sprake van grote achterstanden in het opmaken en controleren van de jaarrekeningen. In de beginfase van het financiële toezicht is onder andere veel tijd gestoken in het inlopen van de bestaande achterstanden. Om een goede begroting te kunnen opstellen is het immers van belang ook een goed inzicht te hebben in de realisaties van de meest recente jaren.

Deze inspanningen hebben ertoe geleid dat begin 2009 de jaarrekeningen tot en met 2007 door drie openbare lichamen waren opgesteld en ingediend én dat de jaarrekening over 2008 voor de uiterste datum opgenomen in het Besluit BES (1 april 2009) bij het Cft was ingediend. Ook de jaarrekening over 2009 is door alle drie de eilandgebieden voor 1 april 2010 ingediend.

De jaarrekeningen 2009 (en de beginbalans 2009) van de openbare lichamen zijn gecontroleerd door de accountant. De jaarrekeningen van Bonaire en Saba zijn voorzien van een afkeurend oordeel. De controle van de jaarrekening van Sint Eustatius is bijna rond en zal zeer waarschijnlijk worden voorzien van een oordeelsonthouding. De afkeuring zit hem met name in het onvoldoende toepassen van het baten en lastenstelsel zoals dat is voorgeschreven in de geldende comptabiliteitswetgeving en straks in de BBV BES. De jaarrekeningen zijn niet afgekeurd op het aspect van begrotingsrechtmatigheid.

De aanbevelingen van de accountant naar aanleiding van de controle van de jaarrekeningen, worden meegenomen in de verbeterplannen financieel beheer 2011-2015. Een belangrijke stap naar een goedkeurende accountantsverklaring voor de BES zal worden genomen in 2011, door het opschonen van de balansen van de BES naar aanleiding van de bevindingen van de accountants. Dit betreft met name correcties in de waardering van activa, vorderingen, schulden en voorzieningen.

Tenslotte is in samenspraak met het ministerie van BZK afgesproken dat de jaarrekening 2010 wordt opgesteld over het boekjaar 2010, waarbij in het jaarverslag bij de jaarrekening aandacht zal worden besteedt aan de afgrenzing van baten en lasten rondom 10 oktober 2010. De accountant zal in zijn controle bijzondere aandacht besteden aan deze afgrenzing.

Tussenbalans

Na het uitoefenen van ruim drie jaar financieel toezicht, kan geconcludeerd worden dat er in het begrotingsproces van de BES belangrijke en blijvende stappen voorwaarts zijn gezet. Er is nu sprake van een begrotingsproces dat betrekkelijk ordelijk verloopt. Ondanks het feit dat de in de wet FinBES gestelde indieningstermijn van de begroting 2011 vanwege de transitie van eilandgebied naar openbaar lichaam niet is gehaald, is er vertrouwen dat dit voor toekomstige begrotingsjaren wel het geval zal zijn.

De begroting kent nu een sterk toegenomen koppeling tussen de lasten en de baten, waar deze voor de start van het toezicht veel minder duidelijk was. Het uitgangspunt is nu om te komen tot een zo reëel mogelijke inschatting van de beschikbare baten; waarbinnen de keuzes voor de lasten worden gemaakt. De openbare lichamen geven aan dat als gevolg van de zeer beperkte budgetflexibiliteit bepaalde noodzakelijke lasten niet in de begroting zijn opgenomen.

De huidige begrotingsopzet is van dien aard dat het lastig is om te vast te stellen of alle lasten zijn opgenomen en of de opgenomen lasten correct zijn geraamd. De begroting wordt opgesteld vanuit de input-gedachte: personeel, reiskosten, energiekosten, etc. De relatie tussen beleid, instrumenten en middelen komt in de huidige begrotingsopzet nog niet voldoende tot uitdrukking. Dat wordt verder versterkt doordat de begrotingen nog weinig beleidsmatige toelichtingen bevatten. Tot op heden bevat de begroting een beperkte toelichting –als die al gegeven werd- die niet verder ging dan het duiden van de verschillen ten opzichte van de voorgaande begroting. Voor de toekomst zullen de begrotingen meer waardevolle beleidsinformatie dienen te bevatten dan nu het geval is. Langzamerhand ziet het Cft wel een verbetering op dit gebied. In navolging van Bonaire heeft ook Saba in de begroting een korte passage gewijd aan enkele beleidsrichtingen voor het jaar 2011, al blijft het redelijk beperkt. Door tijdig bij de begrotingsvoorbereiding 2012 te worden betrokken, verwacht het Cft dat de openbare lichamen in staat zullen zijn een steeds uitgebreidere toelichting op de begrotingsplannen te realiseren.

Eerder is aangegeven dat de begroting 2012 dient te voldoen aan de regelgeving conform de BBV-BES. Met de openbare lichamen is in februari 2011 de BBV-BES doorgesproken en zij gaven alle aan, ernaar te streven om zo snel als mogelijk aan de in het besluit gestelde eisen te willen voldoen, en zo min mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheid om op onderdelen van het besluit uitstel aan te vragen.

B. Financieel beheer BES

Een begroting die voldoet aan de daartoe gestelde vereisten kan niet worden gerealiseerd zonder een adequaat financieel beheer. Alleen dan kan met zekerheid worden gesteld dat de begroting volledig is, dat de ramingen correct zijn, dat de monitoring van dien aard is dat men de beschikking heeft over tijdige, volledige en juiste informatie en kan tijdig bijsturing plaatsvinden indien nodig.

Het Cft vat het begrip financieel beheer breed op. Daarmee ontstaat ook een veelheid aan onderwerpen die aandacht behoeven. Bij aanvang van het toezicht heeft het Cft in overleg met de openbare lichamen

een inventarisatie van deze onderwerpen gemaakt en daarin een prioritering in de tijd aangebracht. In het nu volgende wordt een aantal van deze onderwerpen behandeld.

Personeelsbeheer

Bonaire

Voor wat betreft de personeelskosten (voor overheidspersoneel) geldt dat deze veelal een structureel karakter hebben, waarmee de begroting weinig budgetflexibiliteit kent. Bij het begin van het tijdelijke financiële toezicht (in december 2007) heeft het Cft reeds onderkend dat dit op termijn tot budgettaire problemen zou kunnen leiden en heeft daarom destijds aan de Rijksministerraad voorgesteld om het onderdeel personeel van Bonaire onder voorafgaand toezicht (VT) te plaatsen. Onder een dergelijk regime kon Bonaire op dit terrein geen verplichtingen aangaan zonder voorafgaande toestemming van het Cft. Bij de beoordeling door het Cft hebben de toetsing aan de eigen regelgeving van Bonaire en de (meerjarige) budgettaire inpasbaarheid een grote rol gespeeld. In de hieropvolgende jaren heeft het Cft de Rijksministerraad geadviseerd het VT te continueren, hetgeen ook is geschied. Hiermee is voorkomen dat de budgetflexibiliteit van de begroting nog verder beperkt zou worden, met het oog op de terugloop in het toegestane tekort.

Onderstaande tabel geeft een beeld van het verloop van de Cft adviezen op de ingediende zaken gedurende de periode van voorafgaand toezicht. Het beeld laat een duidelijke verbetering zien van de kwaliteit van de bij het Cft ingediende zaken. Het aantal goedgekeurde mutaties is substantieel toegenomen terwijl voor het aantal afgewezen mutaties het tegenovergestelde geldt.

Jaar	Aantal ingediende mutaties		Akkoord		Akkoord onder voorwaarde		Afgewezen		Aangehouden		Geen oordeel/ ingetrokken	
	Abs.	Perc.	Abs.	Perc.	Abs.	Perc.	Abs.	Perc.	Abs.	Perc.	Abs.	Perc.
2008	127	100%	30	24%	51	40%	41	32%	2	2%	3	2%
2009	244	100%	123	50%	53	22%	36	15%	11	5%	21	9%
2010	242	100%	199	82%	17	7%	16	7%	1	0%	9	4%

In de periode van voorafgaand toezicht personeel op Bonaire is het personeelsbestand afgenomen van 538 personen in mei 2008 tot 363 in november 2010. Het gaat om 175 personen minder waarvan 40% het gevolg is van 10 oktober 2010 waarbij bepaalde functies door het Rijk zijn overgenomen. Het resterend aantal is mede vanwege een strakke hantering van de geldende wet- en regelgeving.

Ter afronding van het voorafgaand toezicht heeft er op 21 januari 2011 een evaluatie plaatsgevonden waaraan betrokken partijen hebben deelgenomen. De conclusie is dat het VT op personeel in de afgelopen periode zonder meer verbetering heeft gebracht in de kwaliteit van de adviezen t.a.v. mutaties, in beleid en regelgeving op het gebied van personeel en, zowel ambtelijk als bestuurlijk, in de discipline m.b.t. het volgen van de wet- en regelgeving.

Het Cft heeft de minister van BZK geïnformeerd het niet langer noodzakelijk te achten om het VT op de begrotingsposten met betrekking tot personeel (10, 30, 41 en 43) na 2010 te continueren. De reden hiervoor is dat een aantal van deze begrotingsposten sinds 10 oktober 2010 onder de verantwoordelijkheid van de Rijksvertegenwoordiger vallen of niet meer gebruikt worden door Bonaire. Het VT (door het Cft) op personeel is zodoende per 31 december 2010 beëindigd.

Of deze bereikte verbeteringen ook blijvend van aard zijn nu het VT weggevallen is, zal moeten blijken. De duurzaamheid van hetgeen met VT personeel bereikt is, wordt dan ook sterk afhankelijk gesteld van de wijze waarop door de Rijksvertegenwoordiger vorm gegeven gaat worden aan de invulling van deze taak.

Saba

De Algemene Rekenkamer Nederlandse Antillen (ARNA) heeft in 2009 een kritisch rapport uitgebracht met betrekking tot het personeelsbeheer op Saba. Personeelsdossiers waren niet compleet, werknemers waren in dienst zonder aanstellingsbesluiten, en er waren buitenwettelijke toelagen toegekend. Op basis van de bevindingen van de ARNA heeft het Cft Saba verzocht op korte termijn een aantal zaken op orde te brengen. Indien dit in de ogen van het Cft onvoldoende werd opgepakt, overwoog het Cft Voorafgaand Toezicht op het personeel op Saba in te voeren. Inmiddels heeft het Cft geconcludeerd dat Saba de adviezen van de ARNA ter harte lijkt te hebben genomen en de nodige maatregelen heeft getroffen om de onrechtmatige betalingen te rectificeren en de tekortkomingen, in zowel de organisatiestructuur als in de administratie, op te heffen.

Om objectief te kunnen vaststellen of, en in hoeverre, het personeelsbeheer van Saba structureel is verbeterd door de door Saba genomen maatregelen, heeft het Cft een onafhankelijk accountantsonderzoek laten verrichten naar de kwaliteit van het personeelsbeheer van Saba. Dit onderzoek is in het derde kwartaal van 2010 verricht. Saba heeft bezwaar aangetekend tegen de onderzoeksmethode van de accountant en trekt daarmee de bevindingen in twijfel. Saba is van mening dat er wel sprake is van voortgang in het structureel op orde krijgen van het personeelsbeheer. Afgesproken is dat Saba samen met het Cft een plan van aanpak opstelt voor de nog lopende maatregelen om het personeelsbeheer structureel op orde te krijgen. Deze zaken moeten binnen zes maanden zijn afgerond. Met het Cft is tevens afgesproken dat het Cft specifiek ten aanzien van deze punten een nader onderzoek zal uitvoeren.

Sint Eustatius

De ARNA heeft in 2009 eveneens een onderzoek verricht naar het personeelsbeheer op Sint Eustatius. De ARNA heeft de bevindingen van dit onderzoek nog niet gepubliceerd. Het Cft zal wanneer het rapport wordt gepubliceerd, dit op vergelijkbare wijze behandelen als is gebeurd met Saba.

Doeluitkering sociaal vangnet en financieel beheer

In het bestuurlijk overleg van 18 juni 2008 zijn tussen de BES-eilanden en Nederland afspraken gemaakt over het samenwerkingsbeleid 2009. Het betreft afspraken over de middelen die waren geormerkt voor het thema Institutionele Versterking en Bestuurskracht en "overige". Het overige deel wordt als begrotingssteun verstrekt, onder de voorwaarde dat het wordt aangewend voor sociaal vangnet en financieel beheer. Deze doeluitkering is bedoeld om plannen uit te voeren die bijdragen aan de transitie naar een gezonde eilandorganisatie, dan wel zorgen voor het versterken van het financieel beheer. Het Cft toetst vooraf of de aanwending van de middelen financieel voldoende onderbouwd is en of deze niet leidt tot verborgen meerjarige kosten voor het eilandgebied.

Het verzoek voor de doeluitkering van Bonaire is eind 2009 afgewezen naar aanleiding van de politieke impasse tussen Bonaire en Nederland toendertijd. Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg tussen Bonaire en Nederland van 22 april 2010 heeft Bonaire in juni 2010 opnieuw het verzoek voor de doeluitkering ingediend. Het ministerie van BZK heeft ingestemd met de besteding van de middelen uit de doeluitkering 2009 en 2010. Deze middelen zijn bestemd voor de uitvoering van de in de contourennota "Verbeteren Overheidsorganisatie Bonaire 2009 – 2011" beschreven reorganisatieproces en verbetering van de ambtelijke organisatie. Bonaire heeft reeds 80% van de doeluitkering 2009 ontvangen. De overige 20% wordt uitgekeerd na een adequate voortgangsrapportage over de uitvoeringen van de activiteiten.

Saba heeft de ontvangen middelen voor de doeluitkering 2009 bestemd voor het opstellen en uitvoeren van een integraal stappenplan voor de reorganisatie van het bestuursapparaat. Saba heeft het ministerie van BZK per brief geïnformeerd over de voortgang van de besteding van de doeluitkering. Tevens heeft Saba het ministerie verzocht de middelen voor 2010 ter beschikking te stellen. Dit verzoek is vooralsnog niet gehonoreerd. Het ministerie van BZK heeft als voorwaarde gesteld dat Saba uiterlijk eind mei 2011 een eerste opzet van het personeelsplan indient.

Sint Eustatius heeft, na herhaalde herinneringen van het Cft, pas in december 2010 een verzoek voor aanwending van de doeluitkering ingediend bij het ministerie van BZK. In het schrijven van februari 2011 heeft het ministerie het bestuur van Sint Eustatius enkele voorwaarden gesteld en gevraagd hiermee in te stemmen. Sint Eustatius heeft hierop nog niet gereageerd.

Over de uitvoering van de doeluitkering sociaal vangnet en financieel beheer, moet door de openbare lichamen worden gerapporteerd in de uitvoeringsrapportages. Met betrekking tot de rapportage over de besteding van de toegekende middelen, wenst het Cft nog het volgende op te merken. Er is nadrukkelijk als eis gesteld dat in de uitvoeringsrapportages separaat wordt gerapporteerd over de besteding van de middelen die met de doeluitkering zijn gemoeid. Dit laat nog te wensen over. Het Cft heeft Saba en Bonaire herhaaldelijk op deze rapportageplicht gewezen. Het Cft heeft de minister van BZK in overweging gegeven om het beschikbaar stellen van de tranche 2010 mede conditioneel te maken aan het beschikbaar stellen van verantwoordingsinformatie over de besteding van tranche 2009. Tevens is BZK verzocht de tranche 2010 niet in één keer in zijn geheel beschikbaar te stellen maar in delen, wederom afhankelijk van de geleverde verantwoordingsinformatie.

Inkomensoverdrachten

De nieuwe subsidieverordening voor Bonaire ter vervanging van de huidige, is gereed en dient nog aan het bestuurscollege te worden aangeboden om geaccordeerd te worden. Vanwege het feit dat het eiland de afgelopen tijd veel bestuurswisselingen heeft ondergaan, is er in de procedure vertraging opgetreden. Naar verwachting zal, met het recentelijk aantreden van het nieuwe bestuurscollege, snel tot de afronding van het proces worden overgegaan. Voor Sint Eustatius geldt eveneens dat de subsidieverordening gereed is en is voorgelegd aan het bestuurscollege. Ook dit eiland heeft sinds kort een nieuw bestuurscollege waardoor naar verwachting het proces kan worden afgerond. Saba heeft aangegeven dat het concept dat door het Cft BES is opgesteld niet praktisch is voor toepassing op dit openbaar lichaam. Om deze reden heeft Saba aangegeven om op korte termijn met een eigen voorstel voor een subsidieverordening te presenteren aan het Cft BES. Indien het Cft BES instemt met dit voorstel, kan de bedoelde verordening snel in werking treden. Het Cft BES heeft tot op heden dit voorstel niet ontvangen.

Corporate governance

Bonaire

Op 22 december 2009 is de Code Corporate Governance Bonaire (Code) met unanieme stemmen in de Eilandsraad aangenomen. Naast de Code betrof het ook de functieprofielen voor de commissarissen van de Bonaire Holding Maatschappij N.V. (BHM) als beheerder van de overheidsvennootschappen en stichtingen waarin de overheid participeert. Bij de incorporatie van de Code in de statuten van de overheidsvennootschappen en stichtingen, is er flinke vertraging opgelopen. De reden hiervoor ligt o.a. in de vele wisselingen van bestuurscolleges op dit eiland in de afgelopen 2 jaren. Hetgeen ook een rol speelt is dat de enige notaris van het eiland onlangs is overleden waardoor het eiland momenteel niet over een notaris beschikt die de aktes kan passeren. Inmiddels is ook hiervoor een oplossing gevonden. Ondanks het voorgaande wordt er gehandeld conform de regels van de Code. Het Cft BES krijgt de benoemingsvoorstellen voor nieuwe commissarissen in overheidsvennootschappen en stichtingen langs ter beoordeling. Hierbij worden de regels in de Code op strikte wijze gehanteerd. Sinds vrijdag 4 april

2011 is er een nieuw bestuurscollege geïnstalleerd. Het Cft BES zal wederom aandacht vragen voor het op korte termijn completeren van het proces aangaande de implementatie van de Code.

Sint Eustatius

In de periode tussen 16 augustus 2010 en 10 november 2010 is door de Commissie Corporate Governance Sint Eustatius (verder: Commissie) gewerkt aan een concept Code Corporate Governance voor dit eiland. Op 12 november 2010 is dit concept door de voorzitter aangeboden aan het bestuurscollege van Sint Eustatius met het verzoek om behandeling in de Eilandsraad. Het concept is ook in het Engels aangeleverd. Ondanks rappel van de voorzitter is tot op heden niet gereageerd op het aangeleverde concept. Uit contact met de juridisch adviseur van het kabinet van de Gezaghebber is gebleken dat het proces van behandeling van het concept geen prioriteit heeft gehad. Dit vanwege de eilandsraadverkiezingen van 2 maart 2011 en de formatie van een nieuw bestuurscollege die daarop volgde. Nu Sint Eustatius over een nieuw bestuurscollege beschikt, is er weer belangstelling voor dit onderwerp. Zowel de commissie als het Cft BES hebben hier wederom aandacht voor gevraagd aan het bestuurscollege.

Saba

Op 10 mei 2010 heeft de werkgroep Corporate Governance Saba, het laatste concept Code Corporate Governance Saba (Code) naar het bestuurscollege gestuurd met het verzoek tot behandeling. Op verzoek van Saba is het concept vertaald in het Engels. Na diverse malen te hebben gerapelleerd, is het Cft BES verzocht om een presentatie te geven over de impact en gevolgen van de Code voor Saba. Deze presentatie heeft plaatsgevonden op 23 november 2010. Onlangs de belofte tot het afhandelen van het proces tot goedkeuring van de Code, is dit tot op heden niet gebeurd.

Tussenbalans

Sinds de aanvang van het toezicht zijn de nodige stappen ter verbetering van het financieel beheer gezet. Het moderniseren en in sommige gevallen introduceren van processen en procedures alleen is echter niet voldoende. Deze dienen ook te worden geïmplementeerd, nageleefd en gehandhaafd. In dat kader is het Cft voornemens periodiek een externe partij in te schakelen om naleving en werking van de verschillende processen en procedures te toetsen.

In elke uitvoeringsrapportage rapporteren de openbare lichamen, naast de begrotingsuitvoering, over de stand van zaken c.q. voortgang met betrekking tot de prioriteiten financieel beheer. Over het algemeen is een lichte vooruitgang waar te nemen in de voortgang van de prioriteiten van het financieel beheer. In verband met de vele werkzaamheden in het kader van de staatkundige vernieuwingen (10-10-10) is vanwege het capaciteitsgebrek in het laatste halfjaar van 2010 minder aandacht besteed aan de prioriteiten financieel beheer. Het beperkt aantal gekwalificeerde medewerkers is verantwoordelijk voor een veelheid aan zaken. Het Cft heeft de openbare lichamen sterk aanbevolen meteen na 10-10-10 weer volop de nodige aandacht en capaciteit te besteden aan het financieel beheer.

De informatie in de uitvoeringsrapportages is enigszins verbeterd. De openbare lichamen leveren apart een uitgebreidere toelichting op de stand van zaken van de prioriteiten van het financieel beheer. Wel lijken deze rapportages nog steeds voornamelijk ten behoeve van het Cft te worden opgesteld. Een van de doelen van de uitvoeringsrapportage is dat tussen de Eilandsraad, het bestuurscollege, de gedeputeerden en de afdelingen van het openbaar lichaam sprake is van een vraag naar en aanbod van informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering in het algemeen en de te nemen verbetermaatregelen in het bijzonder. Het belang van de rapportages wordt binnen het bestuur van de openbare lichamen nog onvoldoende erkend.

In de uitvoeringsrapportages rapporteren de openbare lichamen tot nu toe voornamelijk over de verbetermaatregelen die het Cft gezamenlijk met de entiteiten is overeengekomen. Deze verbetermaatregelen zijn opgenomen in het Toetsingskader en in de respectievelijke verbeterplannen. Het Cft is samen met de openbare lichamen gestart met het opstellen van meerjaren verbeterplannen (2011 – 2015) waarin naast de door de het Cft geïnitieerde verbetermaatregelen ook de bevindingen naar aanleiding van de accountantsonderzoeken van de jaarrekening zijn opgenomen. Tevens worden de eigen prioriteiten van het openbaar lichaam meegenomen. In nauw overleg met de openbare lichamen zullen al deze verbeterpunten worden uitgezet in de tijd. De openbare lichamen zullen over de voortgang van de verbeteracties blijven rapporteren in de uitvoeringsrapportages. Het verbeterplan zal jaarlijks worden geëvalueerd en aangepast.

Werkgroep Financiële afhandeling overgangssituatie BES (FAOBES)

Op 6 januari 2011 is er een ambtelijk overleg geweest tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het College Financieel Toezicht (Cft). In dit overleg zijn onder andere de schuld- en vorderingsposities over de periode vóór 10-10-2010 tussen Nederland en de openbare lichamen, aan de orde gekomen. Ten aanzien van de schuldsanering tot 2008 zijn reeds afspraken gemaakt die overigens nog wel een doorlooptijd hebben tot heden (zie verder de paragraaf betalingsachterstanden).

Om een inventarisatie te maken van openstaande punten is er een informele werkgroep “Financiële Afhandeling Overgangssituatie BES (FAOBES)” opgericht.

De doelstelling van de werkgroep was:

- Het (mede aan de hand van de jaarrekeningen van de openbare lichamen) inventariseren van de schuld/vorderingspositie van de openbare lichamen jegens Nederland die zijn ontstaan in de jaren 2008, 2009 en tot en met 9 oktober 2010 en die buiten de reguliere schuldsanering vallen.
- Het beoordelen van de geïnventariseerde schulden/vorderingen;
- Het doen van voorstellen ter afwikkeling van de geïnventariseerde en beoordeelde posten.

Door de werkgroep FAOBES is in eerste instantie aandacht besteedt aan:

1. Saneren van betalingsachterstanden tot en met 2007
Verwezen wordt naar de paragraaf betalingsachterstanden
2. Betalingen aan het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (APNA)
Conform afspraken heeft het Cft adviezen verstrekt met betrekking tot de betalingsachterstanden over de jaren 2006 en 2007. Daarnaast zijn ook de herberekeningen (de zogenaamde terugwerkende kracht) over de jaren tot en met 2007 beoordeeld en met een positief advies tot saneren voorgelegd aan de minister van BZK. Op verzoek van BZK is eveneens de betalingsachterstand over de periode 01-01-2008 tot en met 09-10-2010 beoordeeld. De Minister van BZK heeft ingestemd met de adviezen van het Cft. De betalingen aan en verrekeningen met het APNA en het Pensioenfonds Caraïbisch Nederland vinden thans plaats.
3. De tekortreeks over de periode 01-01-2008 tot en met 09-10-2010
Voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba was het toegestaan om een (aflopend) tekort op de begroting van de Gewone Dienst te hebben, de “Tekortreeks”. De toegestane tekortenreeks is per eilandgebied en per jaar vastgesteld en is 3 jaren (2008 t/m 2010) van toepassing geweest. Naar de standdatum van 19 oktober 2010 zijn bedragen berekend zoals die met de (voormalige) BES eilanden moeten worden verrekend als gevolg van een meergebruik danwel mindergebruik van de tekortreeks. Deze bedragen zijn in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van maart 2011 bekend gemaakt door de minister van BZK. Aan de openbare lichamen is gevraagd om zo spoedig mogelijk een reactie te geven. Dit onderwerp is doorgeschoven naar het bestuurlijk overleg in het najaar 2011.

4. Verrekening van de kosten van de belastingdienst

Tijdens De BES-week van juni 2008 zijn tussen Nederland en de BES-eilanden afspraken gemaakt over de inzet van de Nederlandse belastingdienst op de BES-eilanden. De Nederlandse belastingdienst zou gedurende 2009 en 2010 de BES-eilanden bijstaan bij het innen van de belastingen en daarbij het inlopen van in het verleden opgelopen achterstanden (zowel bij het opleggen van aanslagen als bij het innen). De gedachte daarbij was dat de geraamde kosten voor deze inzet (5 miljoen euro) zouden worden terugverdiend uit de (extra) inkomsten die de inzet zou genereren. Mocht dit laatste ontoereikend zijn dan zou Nederland het restant voor zijn rekening nemen. De kosten zouden in mindering worden gebracht op de toegestane tekorten van de BES-eilanden gedurende de periode 2008-2010. Hierover dienden nadere afspraken gemaakt te worden tussen Nederland, de BES-eilanden en de minister van Financiën van het Land Nederlandse Antillen, aldus de besluitenlijst van die BES-week. Onlangs is de Tweede Kamer per brief geïnformeerd dat de inzet van de Nederlandse belastingdienst ruim 9 miljoen euro zou hebben opgebracht. Daarmee zou ruimschoots voldaan zijn aan de 5 miljoen euro. Op basis van de opbrengsten per eilandgebied is tevens een verdeling gemaakt van die 5 miljoen euro. Deze dienen dan door de thans openbare lichamen aan Nederland betaald te worden. Voor zover het Cft bekend zijn hier nog geen afspraken over gemaakt met de openbare lichamen. Dit onderwerp is geagendeerd voor het volgend bestuurlijk overleg in het najaar 2011.

5. Het Werklieden Pensioenfonds

In 2010 zijn de laatste actieve deelnemers (=werklieden) overgebracht vanuit het werkliddepensioenfonds naar het reguliere APNA pensioenfonds en nu het Pensioenfonds Caraïbisch Nederland. De pensioengerechtigden genieten een pensioen uit het werkliddepensioenfonds. Dit fonds wordt nog steeds beheerd door het APNA. In de komende periode moet er in opdracht van BZK nog een bestandsvergelijking worden uitgevoerd naar het aantal deelnemers over de periode tot en met 09-10-2010. Dit omdat er nog jaar(eind)afrekeningen moeten worden opgesteld door het APNA, welke zullen worden verzonden naar de afdelingen financiën van de openbare lichamen BES.

Op basis van de inventarisatie en conclusies is in het eerste Bestuurlijk overleg financiële verhouding BES van maart 2011 door de minister van BZK een aantal afspraken gemaakt met de bestuurders van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Besluitvorming over de vaststelling van de schuldposities van de openbare lichamen aan Nederland en de effecten van de boedelscheiding Nederlandse Antillen, zullen in het Bestuurlijk overleg financiële verhouding BES in het najaar 2011 worden geagendeerd.

Betalingsachterstanden

In het bestuurlijk overleg tussen Nederland en de BES-eilanden van 19 maart 2009 is door het Cft een plan van aanpak voorgesteld met betrekking tot de sanering van de betalingsachterstanden ontstaan in de jaren 2006 en 2007 van de voormalige eilandgebieden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voor de sanering van deze betalingsachterstanden is door het ministerie van BZK een bedrag toegezegd van maximaal ANG 50 miljoen. Deze middelen zijn op een rekening van het Cft gestort. Afsproken is, dat het Cft een plausibiliteitstoets uitvoert op het bestaan en de omvang van de schulden, op basis van de bevindingen van een accountant, onderzoeksinstituut, onderhandelingen tussen een eilandgebied en de schuldeiser en overige onderbouwende documenten. Op basis van de uitgevoerde plausibiliteitstoetsen heeft het Cft adviezen gegeven aan de minister van BZK over het al dan niet saneren van de betalingsachterstanden met de ontstaansjaren 2006 en 2007.

Adviezen met betrekking tot APNA

Tot 1 oktober 2010 was er, met het oog op de oprichting van het BES pensioenfonds, het pensioenfonds Curaçao, en het pensioenfonds Sint Maarten, alsmede de afrekening en overheveling van de pensioenreserves van APNA, enige druk op sanering van de betalingsachterstanden aan het APNA. Het Cft heeft derhalve met voorrang geadviseerd met betrekking tot de betalingsachterstanden aan het

APNA. Deze betalingsachterstanden zijn inclusief de zogenaamde Terugwerkende Kracht Berekeningen (TWK) premies. De TWK premies ontstaan als gevolg van de niet-actuele personeel-, salaris- en financiële administratie op de (voormalige) eilandgebieden, maar ook doordat keuringen van nieuw in dienst getreden personeel niet juist en tijdig worden verwerkt door het APNA. Het Cft heeft medio september over de betalingsachterstanden APNA geadviseerd aan het MinBZK.

In september 2010 heeft de minister van BZK ingestemd met de adviezen van het Cft en heeft het Cft verzocht om de betalingen aan het APNA te verrichten. Deze betalingen hebben in september 2010 plaatsgevonden.

Adviezen met betrekking tot "reguliere" crediteuren.

Door het Cft zijn in december 2010 adviezen gegeven aan de minister van BZK voor wat betreft de reguliere crediteuren, dit zijn de leveranciers van goederen en diensten. Inmiddels heeft de minister integraal ingestemd met de adviezen van het Cft hierover. Betalingen aan deze crediteuren doorlopen een apart traject (bankmutaties en -verificatie) en moeten derhalve nog plaatsvinden. In mei 2011 zal gestart worden met de betalingen.

Periode tot en met 31 december 2010

Tot en met 31 december 2010 konden door de voormalige BES eilanden nog overige nagekomen betalingsachterstanden worden aangemeld bij het Cft. Het Cft heeft in de periode tot eind maart 2011 een plausibiliteittoets op deze nagekomen betalingsachterstanden uitgevoerd. De nadruk lag hierbij op een aantal grotere (institutionele) crediteuren. In april 2011 zijn door het Cft adviezen aan de minister van BZK verzonden met betrekking tot betalingsachterstanden aan met name de Sociale Verzekeringsbank (SVB), Fonds Ziektekosten OverheidsGepensioneerden (FZOG) en de stichting Bureau Ziektekostenvoorzieningen (BZV).

Totaal te saneren bedrag

In totaal is voor de afzonderlijke (voormalige) eilandgebieden door het Cft geadviseerd de volgende bedragen met betrekking tot de betalingsachterstanden met ontstaansdatum liggend tussen 1 januari 2006 en 31 december 2007 te saneren:

	APNA	Crediteuren	Nagekomen betalingsachterstanden	Totaal
Bonaire	15.979.652	2.966.026	7.802.587	26.748.265
Sint Eustatius	5.551.104	2.364.885	684.611	8.600.600
Saba	<u>3.422.592</u>	<u>223.395</u>	<u>432.000</u>	<u>4.077.987</u>
Totaal	<u>24.953.348</u>	<u>5.554.306</u>	<u>8.919.198</u>	<u>39.426.852</u>

Bedragen in ANG

Voor de sanering van de betalingsachterstanden is door het ministerie van BZK een bedrag toegezegd van maximaal ANG 50 miljoen. Zoals blijkt uit bovenstaande tabel, is hiervan ANG 39,4 mln besteed. Het resterende bedrag van ANG 10,6 mln is niet besteed aan de sanering van betalingsachterstanden BES met ontstaansperiode 1 januari 2006 tot en met 31 december 2007. Een reden is dat een aantal betalingsachterstanden van de (voormalige) BES eilanden aan het Land NA en (overige) collectieve sector zijn. Deze betalingsachterstanden komen in dit traject niet voor sanering in aanmerking.

Betalingsachterstanden tot en met 2005

Tijdens het uitvoeren van de plausibiliteitstoets door het Cft in het najaar van 2010, is het Cft op de hoogte gesteld van een aantal crediteuren met ontstaansdatum van vóór 2006. Betalingsachterstanden van vóór 2006 doorlopen een saneringstraject buiten het Cft om. Echter, omdat het Cft tijdens het uitvoeren van de plausibiliteitstoets bekend was geraakt met een aantal crediteuren, heeft het ministerie van BZK het Cft gevraagd om deze specifieke crediteuren in de plausibiliteitstoets mee te nemen en van een advies te voorzien.

Met betrekking tot deze crediteuren heeft het Cft geadviseerd de volgende bedragen te saneren:

	Bedrag
Bonaire	968.233
Sint Eustatius	704.311
Saba	<u>812.078</u>
Totaal	<u>2.484.622</u>

Bedragen in ANG

Na overleg met het Cft heeft het ministerie van BZK in oktober 2010, een brief verzonden naar de besturen van de (voormalige) BES eilanden. Per (voormalig) eilandgebied zijn er uitzonderingen gemaakt met betrekking tot specifieke betalingsachterstanden per ultimo 2007. De uitzonderingen gelden voor onder andere: medische handelingen die niet door de Stichting Bureau Ziektekosten Voorzieningen zijn betaald, Terugwerkende kracht achterstanden APNA als gevolg van een bestandvergelijking, en achterstanden die volgen uit gerechtelijke procedures.

Rekening houdend met de afspraken zoals gemaakt in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (begin maart 2011), zal er in 2011 aldus sprake zijn van een aantal betalingsachterstanden die alsnog voor sanering in aanmerking komen. Het Cft heeft in zijn adviezen van begin april 2011 aan de Minister van BZK in overweging gegeven om de niet gesaneerde betalingsachterstanden van de voormalige BES-eilanden in een verder traject mee te nemen.